

Goriški borec

Št. 7.

Leto I.

27. I. 1944.

GLASILO • III • SNOUB • IVANA • GRADNIKA

V S E B I N A.

Srečko: Drugič nad Jotedršico.

Ratko : Tovariš Svarun.

Vrle : Odlok o federativni Jugoslaviji.
Pavel : Poslednji letak

Pavel : Dvajset let brez menine.

anekdote o Leninu.

Staniê: Tovarišu Konandirju Frangetu.

Sočan : Zastavi.

Mimi : Pred mladinskim kongresom.

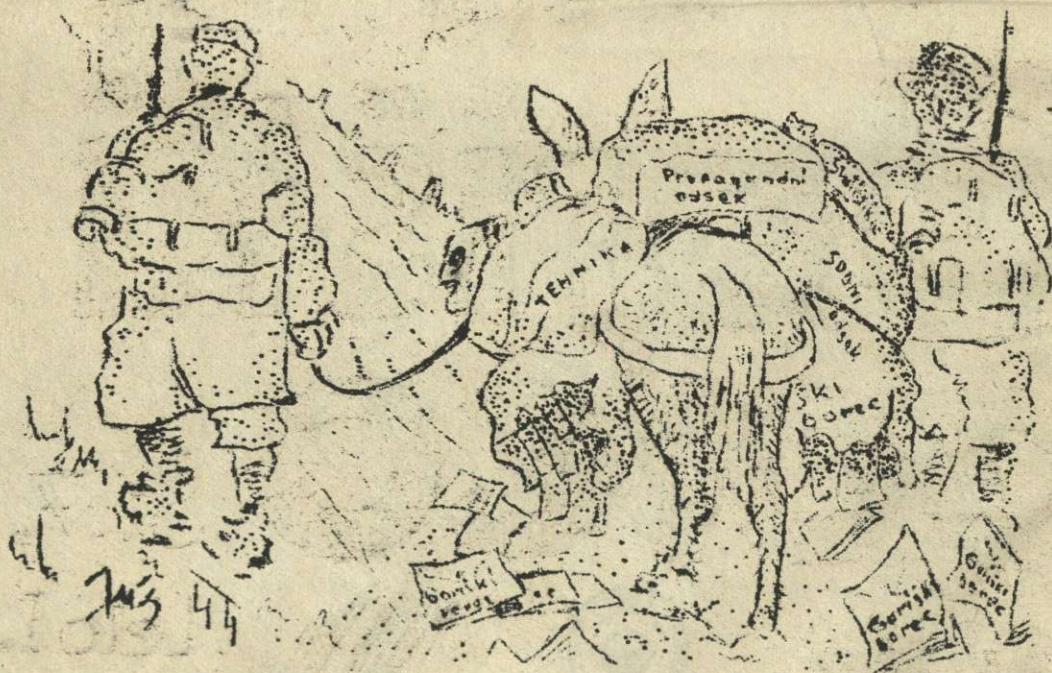
K. :Odlomek iz tovariškega razgovora.
Iztek :Razgovor

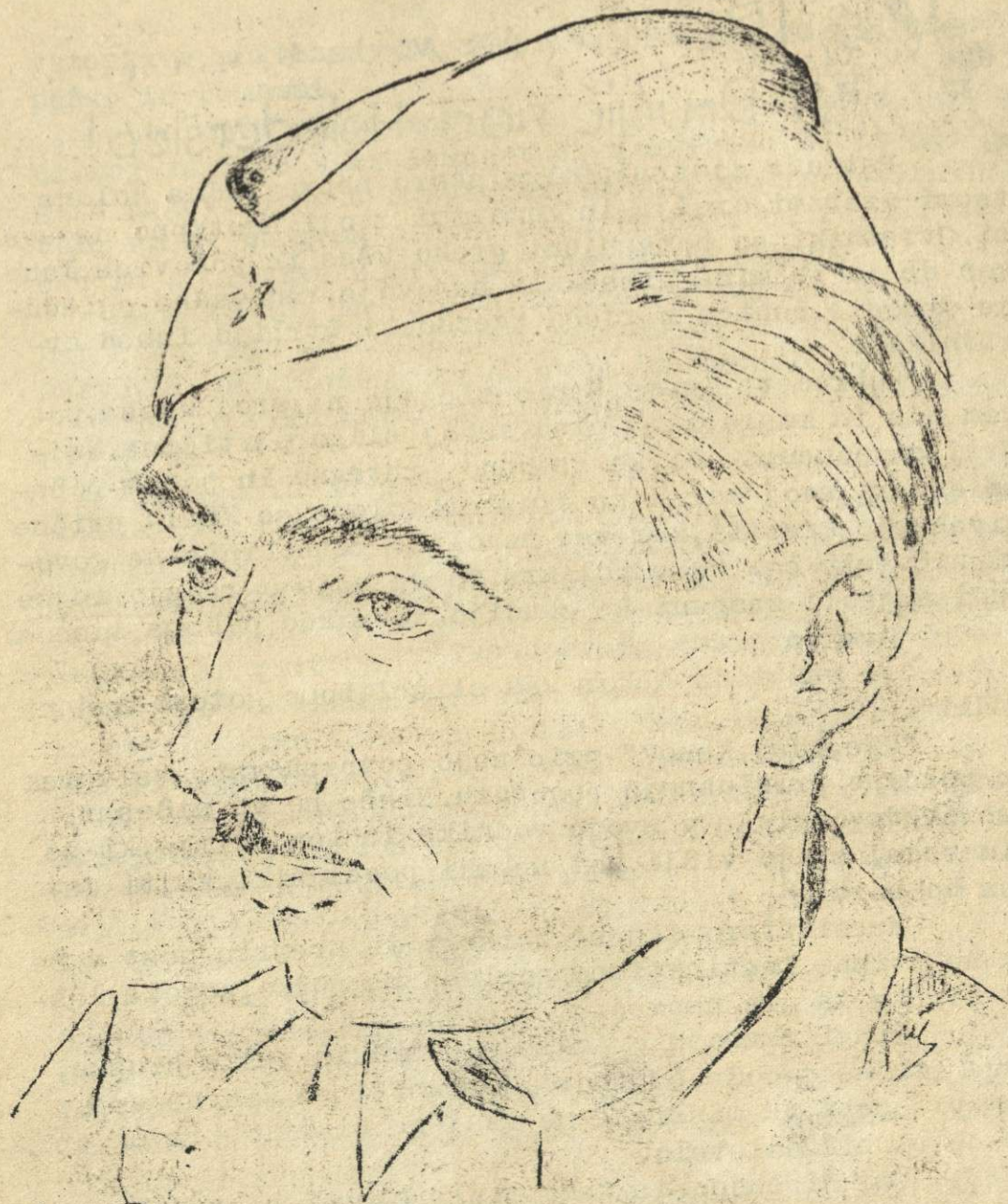
Iztok : Partizanski jezdec Martin.

Iztok : V londonski kavarni.

Is uradništva.

stari : za bistré glave.

Too. Rudi, komendant Th. SNOUB „Jv. Gradnikar“.

Drugič nad Hotedersico!

Pet ura zjutraj. Dolga, skoro nepregledna kolona z vsemi vrstami orožja in komorami stoji nestrpno na cesti. Ovratniki so potegnjeni preko ušes in polovica lune, kot da jo je mina presekala na dvoje, radovedno ogleduje okrogle čepice z rdečo zvezdo, ki štrlijo iznad ovratnikov.

Pokreeet! Izpod čepic zlezejo najprej ušesa, potem nos in kmalu imaš pred seboj sliko partizana. Najprej si pomenca oči, se zaspano pretegne in potem počasi usmeri svoj korak za drugimi. Kolona se kmalu prične živahneje kretati, ker vse nekoliko zebe. Nihče ne govori nič. Sele čez kake pol ure, ko se udje ograjejo in se tudi najbolj zaspani že zbudijo, marsikdo pobara soseda:

"Kam pa gremo pravzaprav?"

"Ne vem, toda kakor sem slišal, bomo gotovo kaj na padli".

"Kje, kdaj, kako?" pričnejo povpraševati vsi vprek in pozorno prisluhnejo pogovoru. Nihče ne ve ničesar. Vse zvedavo gleda v svoje vodnike in komandirje, ki se jim sedaj zdijo višji, kot nekaki poveljniki, kajti danes bo borba.

Marsikatero oko se zaiskri in premarla pest v žepu se stisne. Instinktivno pogleda na puško, poboža laške hruške in gre naprej.

Drugi ravnotako pogleda puško in laške hruške, toda jih ne poboža, še skoro dotakniti se jih ne upa. Sam pri sebi pa misli: da me vsaj ne bi bilo zraven, da me ne bi nič doletelo.

Saj ni čudno, da tako misli. Clovek bi dejal, da se je civilist umešal med partizane. In res, če ga vprašas zdaj je prišel, boš dobil odgovor, da je šele včeraj

vstopil v partizane in da pravzaprav ne ve kaj bi s puško in bombami.

Starejši partizani dobro vedo kakšni so ti novinci, saj taki so bili nekoc tudi sami. Zato se na ves glas pogovarjajo o borban, minah, juriših in "evirnih", tako da se ubogemu partizanu-novincu v polikanih hlačah in s kravato za vratom kar lasje ježijo.

Med takimi in podobnimi mineva čas in kolona se kot kača vije po hribu navzgor, dokler ne prispe do mesta, ki je določeno za počitek in kuhanje kosila.

To je bila prva etapa našega pohoda na Hotedršci co.

Po kosilu se začnemo vzpenjati še višje, na vrh Javornika. Pridemo do mesta, kjer je bil pred mesecem dni napaden naš 3. bataljon. Se sedaj smrdi po požganem, obeh hiši sta porušeni do tal in njini črni in ožgani zidovi se ti zdijo kot oskranjen oltar. Strlijo v zrak kot edine neme priče, ki so vidtele vse grozodejstvo in obupne poskuse naših izdanih tovarišev, da bi se rešili iz obroča krvoločne in morilske okupatorske bande, ki jih je napadla Zimmermankova, ki bo šel slučajno tod mimo po tem zapuščenem kraju, bo to običajna slika grozodejstva, ki ga dan za dnem uprizorjajo Nemci nad našim trpečim ljudstvom. Toda za nas pa je ta kraj svet, svet, ker je napojen z mlado slovensko krvjo, - svet, ker je tu padlo mnogo hrabrih in zavednih.

Kolona po eden gre mimo, nemo in tiho, kot da je na nas leglo nekaj mračnega in obenem nekaj svetega. Se se poznajo krvavi sledovi in razriti in pomendraní sneg priča o zadnjih in obupnih naporih tistih, ki so bili bolj vredni življenja, kot vsa morilska drhal, ki jih je napadla.

"Kri za kri" je skozi zobe siknil nek tovariš in naščevalno so se mu zaiskrile oči.

Spuščamo se po zledeneli poti v dolino kar nogo-
če previdno, kajti že smo v nevarnem pasu okoli Hotedr-
ščice. Že drugič gremo skoraj isto pot z istim ciljen-
likvidirati postojanko belih hlapcev, očistiti jo doma-
ših izdajalcev in to kar nam ni uspelo prvič, nam mora
drugič.

Okoli desete ure zvečer se je pričel smrtonos-
ni ples. Minometi so bruhalo ogenj kot za stavo. Med tem
časom pa so bataljoni obkolili vas in od vseh strani
sprli ogenj na bele Rupnikovce. Vsa utrujenost je kar
njenkrat minila. Čula se je samo naša najljubša pesem,
pesem mašince, pušk in bomb.

In takrat sem se zamislil v položaj tistih be-
lih zaslepljenčev, ki se v veri, da branijo dom in slo-
vensko zemljo, sedaj v svojih bunkerjih pripravljajo na
čupno obrambo, ker vedo, da sedaj ni izbire, - ali živ-
ljenje ali smrt. Marsikdo je v tistem trenutku gotovo
obžaloval, da se je dal zapeljati gospodom, ki sedijo v
Ljubljani na toplem in varnem, nje pa pošiljajo, da bra-
nijo postojanke nemškima fašistom, kateri sami ne morejo
vsegà in zato za hleb kruha in nekaj cigaret kupujejo
slovenska življenja. Prepričan sem, da je v tistem tre-
nutku marsikdo tako mislil in da je bil prepričan, da
tò še ni najhuje, da okoli dobro utrjenega bunkerja fr-
čijo mine in rušijo vsevpred, da najhujše šele pride in
to je - partizanski juriš.

In res. Okoli polnoči je zadonelo iz sto grl naenkrat:

"Juriši! Hura!"

Ves bataljon se je spustil čez arn in strn k hišam. Vik in krik, bombe, beli so spustili en rafal, dva, - potem pa ko so videli, da gre za kožo, so jo odkurili kakor nitro je bilo mogoče. Prve hiše so že naše. Vse je veselo in z občudovanjem gleda na hrabrega komisarja Strelca in namestnika komandanta, kapetana Ratka, ki sta kot stara, prekaljena borec prva jurišala in dala svetel zgled pravih borec vsem ostalim.

Toda s tem postojanka še ni bila likvidirana. Enako bi morali jurišati še ostala dva bataljona. Po prvem jurišu, ki jima radi predobro utrjenih bunkerjev ni uspel, bi morali priti drugi. Vse je oprezno čakalo in se pripravljalo na odločilen udar.

Tedaj pa se je iz daljave začelo noko bobnenje. Prihajalo je vse bližje in oglašili so se prvi streli. Tanki. Se so naši čakali. Pod za tanki je prišla na pomoč še vsa bela kuga, kar jo je bilo v sosednji postojanki Godovič in radi nevarnosti, da bi prišli med dva ognja, so se morali bataljoni umakniti.

Iz rok se nam je izmuznilo že skoro dobljena bitka. Postojanka bi padla najkasneje v pol ure in bili bi morali kapitulirati. Breje so bili vsi posr... in ni so vedeli kje si jini glava drži, sedaj pa, ko so začeli tanke, so tulili in zavijali kot hijene.

Tulie, še bolj tulite, kajti prišel bo čas, ko vam tudi nemški tanki ne bodo več pomagali. Že sedaj ste do bili lekcijo in občutili partizansko udarnost. Ko bomo prišli v tretje, mogoče niti časa ne bo, da bi tulili.

Tov. Srečko

"Svarun je padel" je bolešno odjeknilo v srcih vseh borcev Gradnikove brigade. Vsem je zastl dih in nemo smo se spogledali. Tovariša namestnika politkomisarja Svaruna je zadela nemška okupatorska krogla v glavo prav v trenutku, ko je med najhrabrejšimi borci štetil umik tovarišev iz nevarnega položaja.

Nemogoče se nam je zdelo, da ne bo med nami tega resnega in vendar živahnega obraza, teh njegovih smejčih, vendar iščečih oči. Zdrave in krepke postave se je pojavljal med nami vsak čas, pri delu, v odmeru in v zabavi. Čeprav šele v 21 letu svoje mladosti se je pokazal talentirnega organizatorja, ki izžareva na svojo okolico in širše mase čudovit vpliv, neko živahno razgibanost in vzpodbudo k neprestanemu delu. To nam je vzbujalo nade, da se bo iz njega razvila odlična in vodilna partijska osebnost. Lepo je znal govoriti množicam in tovarišem. Često je dejal: Svoboda nam bodo priborili tisti, ki se z njo tudi žrtvujejo, ki zanjo padejo, če je treba.

Potrlost je zavladala med tovariši. Kdo bo zdaj delal, kdo bo odslej vodil našo komunistično stranko v brigadi, kdo ja bo dajal poleta?

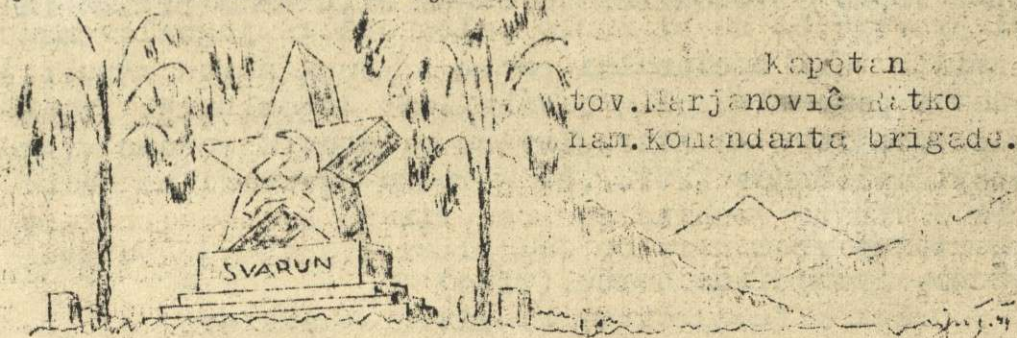
Tovariši ne klonimo glave, proč z obupom! Najbol je se bomo tovarišu Svarunu oddolžili, če bomo delali še z večjo vztrajnostjo, še z večjo borbenostjo. Na delo! Vsi v borbo, da si priborimo to, za kar je padel naš dragi tovariš Svarun. Naša sveta dolžnost je, da ga maščujemo. Njemu v spomin in osveto bomo našo zemljo postlali s trupli nemških banditov.

Tovariš Svarun mora ostati med nami. Njegovo de

lo, njegov duh nas bo vodil in podžigal na vsakem koraku, posebno pa v borbi. Ostal bo vsem kot svetel zgled, posebno pa nam komunistom, ker je pokazal kakšen mora biti komunist v današnji borbi. Bil je prežet v ljubezni do svoje partije, bil je vzor neomajne discipline, do skrajnosti predan stvari delavskega razreda, poln zaupanja in vere, da bo prišel tisti dan, ko si bodo vsi izkoriščani in zatirani svobodno vladali in odločali o svoji usodi.

Tovariši, vsi v borbo, smelo naprej, da zgradimo veliko in svobodno domovino, ki bo tovarišu Svarunu naj veličastnejši spomenik!

Slava padlimu borcu za svobodo in organizatorju Komunistične partije!

Odlok o federativni Jugoslaviji

Na drugem zasedanju antifašističnega sveta nar. osvoboditve Jugoslavije (november 1943), so bili sprejeti zgodovinski odloki, ki so ogromnega pomena za vse jugoslovanske narode. Med njimi zavzema po svoji važnosti prvo mesto odlok o ureditvi Jugoslavije na federalističnem (zveznem) načelu.

Ta odlok je prišel kot posledica uspešne združene borbe vseh jugoslovanskih narodov proti skupnemu sovražniku-fašističnemu okupatorju in njegovim domačim hlapcem. Če narodno-osvobodilna borba ne bi zajela

vseh jugoslovenskih narodov in pokrajin, omenjeni odlok ne bi mogel biti izglasovan, ker bi bil protiven demokratskemu načelu, da vsak narod sam odloča o svoji usodi.

Odlok o ureditvi Jugoslavije na federalistični osnovi je krona zmagoslavne borbe vseh jugoslovanskih narodov proti vsemu onemu, kar jih je v preteklosti tlačilo-proti trhljosti in gnilobi bivše Jugoslavije. Narodno-osvobodilna borba ne bi bila tako žilava in tako uspešna, če narodi ne bi videli danes v tej borbi poleg zmage nad fašizmom, tudi zmago nad tem kar je bilo pod prejšnjimi režimi, zmago nad tistimi, ki so tlačili in težijo, da bi še nadalje tlačili narode v Jugoslaviji. Beseda-narodno osvobodilna borba-bi bila samo fraza in tudi prevara, če ne bi imelo poleg običnega jugoslovanskega smisla tudi nacionalni pomen za vsak narod zase, t. j. če ne bi pomenila poleg osvobođenja Jugoslavije istočasne osvoboditve Hrvatov, Slovencev, Srbov, Makedoncev, Arnavtov, Muslimanov i. t. d., če narodno-osvobodilna borba ne bi imela te vsebine, da res prinaša svobodo, enakost in bratstvo vsem narodom Jugoslavije. V tem je bistvo narodno-osvobodilne borbe. (Tito)

Odlok o federativni ureditvi Jugoslavije je rezultat dosežene soglasnosti volje-svobodnega pristanka vseh narodov Jugoslavije, da žive skupno v novi državi zgrajeni na enakopravnosti-bratstvu vseh narodov, ki jo tvorijo. Niti eden od narodov, ki sodelujejo v narodno-osvobodilni borbi, ne samo, da ni hotel, marveč tudi ni mogel drugim narodom nasilno natrpati svoje volje in prisiliti ga, da v bodoče živi v skupni državi. Vsi jugoslovanski narodi, ki se borijo, so pod orožjem, imajo svojo NO vojsko in partizanske odrede; vsi ti narodi imajo svoja ljudsko svobodno izvoljena zastopstva, ki so izraz njihove svobodne volje. Vsak od teh narodov je imel popolno možnost, da se svobodno odloči ali za popolno neodvisno in samostojno življenje, ali za skupno državo z

ostalimi bratskimi narodi. Jugoslovanski narodi so se opredelili za to drugo rešitev. Njihova odločitev je bila svobodna in kot taka predstavlja konkretni čin narodne samoodločbe. Tako so v borbi, težki in krvavi borbi proti okupatorju in domačin izdajalcem, položeni temelji svobodne in demokratični ter na narodni enakopravnosti zgrajeni Jugoslaviji.

Kaj pomeni, da je država zgrajena na federativnem načelu, kaj pomeni federativna država?

Sama beseda federacija je izpeljana iz latinske "foedus" s katero so stari Rimljani imenovali svoje zavezniške odnose do sosedov. Danes pod besedo federacije razumemo zvezo med narodi, ki živijo v skupni državi. Centralistični ureditvi države, kot je bila n. pr. stara Jugoslavija ali caristična Rusija v kateri so vse državni aparat (politična in administrativna oblast) nahajali v enem mestu, stoji nasproti federativni državi, kjer ima vsak narod (oz. pokrajina) svojo domčo oblast, ki odloča o vseh političnih, ekonomskih, administrativnih in kulturnih vprašanjih, ki se tičejo izključno tega naroda. Poleg te lokalne oblasti obstoji centralna oblast, v katere pristojnost spadajo obča in skupna vprašanja za vse narode oz. pokrajine (zunanja politika, finance, vojska, obča ekonomska ureditev države d. t. d.).

V mnogonarodnih državah edino dosledno izvedeno federativno načelo obigurava enakopravnost in svobodo narodov. Centralizem v tem slučaju pomeni nacionalno zatiranje in politično zasužnjevanje ljudstva. Za to je najboljši primer stara Jugoslavija, ki je bila centralistična država (vsa oblast je bila koncentrirana v Beogradu), ki je bila centralistična vkljub temu, da je bila sestavljena iz več narodnosti. V stari Jugoslaviji je maloštevilna hegemonistična velikosrbska klika, zbrana okrog dvora, tlačila in izkoriščala vse jugoslovanske narode.

Nova Jugoslavija bo federativna, zvezna država, v kateri bo vladala prava ljudska demokracija in v kateri bodo vsi narodi svobodni in enakopravni. V taki državi bo svobodni razvoj in napredek posrednega naroda in vsa ke posredne pokrajine pogoj za svobodni razvoj in napredek celote.

Evo, v tem leži, kratko rečeno, glavni pomen navedenega odloka AVNOJ-a o federativni ureditvi Jugoslavije.

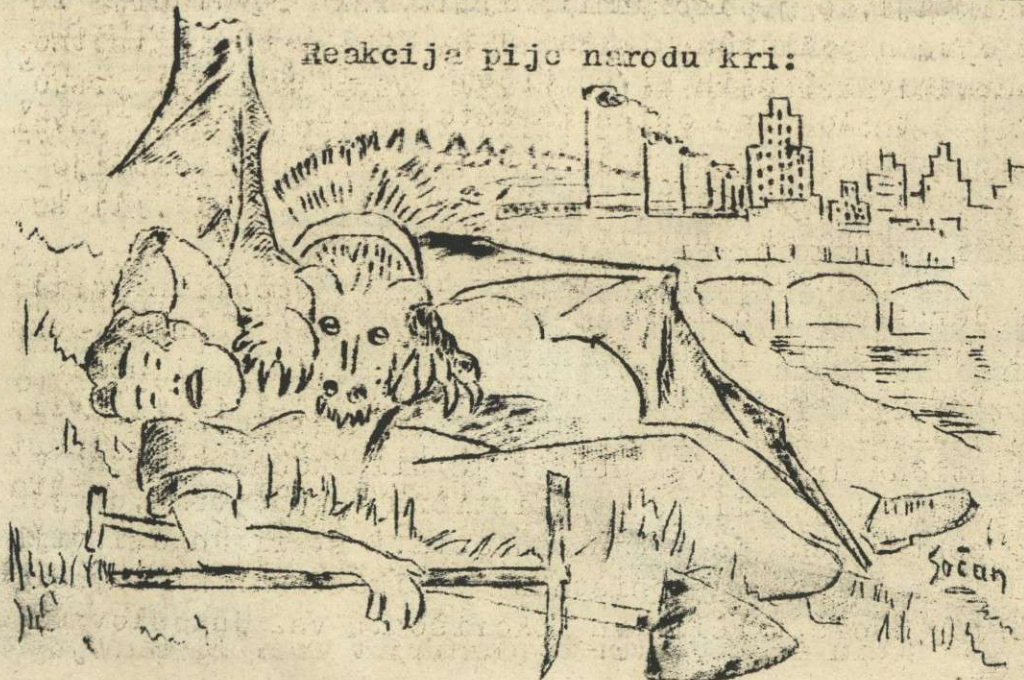
-----ooo-----

Tov. Vrle

ZIVELA NOVA, DEMOKRATICNA IN NA NARODNI ENAKOPRAVNOSTI
ZGRAJENA JUGOSLAVIJA.

BODOČA JUGOSLAVIJA BO ZGRAJENA NA FEDERATIVNEM NACELU.
TO JE JAMSTVO, DA V BODOČI JUGOSLAVIJI NE BO VEC NACIO
NALNEGA ZATIRANJA. ZIVEL A V N O J .

Reakcija pije narodu kri:

Dvajset let brez Lenina

Dne 21. januarja smo obhajali dvajsetletnico smrti velikega voditelja in učitelja komunistične partije ter pravega zavojevatelja svobode v Rusiji in po vsem svetu.

Od svoje rane mladosti se je Vladimir Iljič Ulianov-Lenin posvetil delavskemu razredu in njegovi boji za znago nad tiranijo in izkoriščanjem. Radi tega je vse njegovo življenje (bil je preganjan) samo borba, stalna borba proti carističnim zatiralcem ljudstva. V tej borbi ni nikoli štedil svoje osebe, bil je vedno preganjan in dvakrat pregnan v Sibirijo, kjer je preživel skupo šest let v najtežjih okoliščinah. Velik del svojega življenja je preživel v inozemstvu (v Angliji, Švici, Belgiji) odkoder je upravljal in organiziral delavsko gibanje v Rusiji. Ko je izbruhnila februarska revolucija leta 1917. je Lenin takoj spoznal, da je njegova prisotnost v domovini neobhodno potrebna. Iz Švice je uspel preko Nemčije, Švedske in Finske priti v Rusijo, na čelo revolucije kot vodja komunistične partije in je revolucijo znagoslavno privedel do konca v oktobru l. 1917. Ali sovražniki revolucije niso mirovali.

Ko se je nekega dne l. 1921. z avtomobilom vozil v Moskvo, je med vožnjo pristopila k njemu nemška podkupljenka po imenu Kaplan, da bi mu potožila radi nekih neupravičenih rekvizicij. Lenin je poslušal in izjavil, da bo ukrenil vse potrebno, da se navedene nepravilnosti odstranijo. V tem trenutku je Kaplanova potegnila pišto lo in začela streljati na Lenina. Bil je težko zadet v prsi. Rana se mu ni nikoli popolnoma zacelila in 21. jan. 1924. ji je podlegel.

Lenin spada v vrsto pionirjev socializma. Njega

vo delo je bilo enostransko. Leninova teoretična dela so razvila marksizem dalje in obogatila marksistično znanost z novimi teoretskimi postavkami na podlagi razvoja kapitalizma in njegovega prehoda v imperijalistično fazo. Poleg teoretičnega, je njegovo praktično delo, ki ga je izvršil, bilo ogromno. Organiziral in vodil je boljševiško partijo in napravil iz nje oni neobhodni instrument za uspešno in znagoslavno vodstvo delavskega razreda na poti k osvojenju oblasti.

Tudi danes boljševiška partija služi kot vzor komunističnim partijam po vsem svetu, katere s tolikim uspehom vodijo narode proti fašistični tiraniji.

Dvajset let je minulo, odkar nas je zapustil, a mi korakamo še vedno po isti Leninovi poti pod modrim vodstvom njegovega učence in naslednika Stalina. Njegov duh vodi leninsko-stalinsko komunistično partijo, da ne skrene s poti ter privede k svobodi vse zatirane narode sveta.

-----oOo-----

Tov. Pavel,
bat. politruk Rdeče Armade.

OCTOBERSKA REVOLUCIJA V RUSIJI JE POKAZALA POT KAKO SE V ZNAKU BRATSTVA IN SOLIDARNOSTI MED NARODI RESUJE NACIONALNO VPRAŠANJE. (STALIN)

Anekdote o Leninu:

Kako je bil Lenin popularen in priljubljen med najširšimi sloji, nam dokazujejo mnoge anekdote, ki jih ljudstvo pripoveduje o njem.

I.

Veliki ruski partizan Cepajev, ki je ob času revolucije z vsani svojimi prestopil na stran rdečih, ni bil teoretično dobro podkovan o idejah revolucije. Poslali so k njemu politkomisarja, da bi ga nekoliko izo

brazil. Nekoč ga vpraša politkomisar: "Tovariš Capajev, ali si ti za drugo ali za tretjo internacionalo?"

Capajev v zadregi pomisli in pravi:

"Jaz sem za ono, za katero je Lenin."

II.

Kot 28 letni mladenič se je Lenin v izgnanstvu sestal z Martovim. Po tem sestanku je Martov navdušeno izrazil preroško sodbo o Leninu:

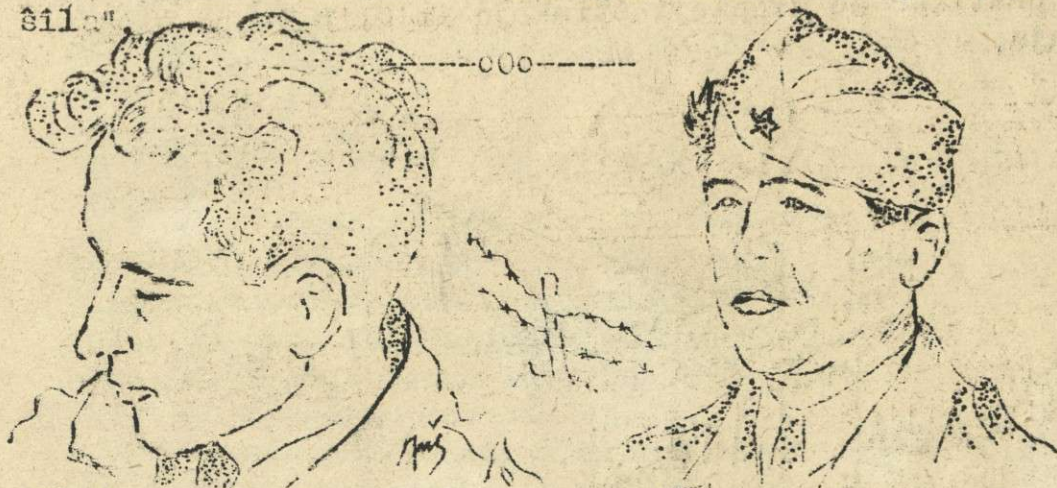
"_____ silna sugestivna osebnost. To bo gotovo vodja bodoče revolucije".

III.

Neka preprosta ženica je opazila, da Leninu manjka gumb na suknjiču. Takoj se je ponudila in mu ga prišila. Minila so leta, Lenin je postal slaven in ljudje so se trgali za njegovo sliko.

Tedaj je stara ženica s ponosom kazala ljudem gumb na Leninovi sliki:

"Glejte, tale gumb na suknjiču sem mu pa jaz prišila"

Politkom. brig. tov. Stréla in nam. kom. brig. kapetan, tov. Ratko, ki sta prva jurišala na belogardistično postojanko v Hotedrščici.

Tovarišu komandirju Francelu

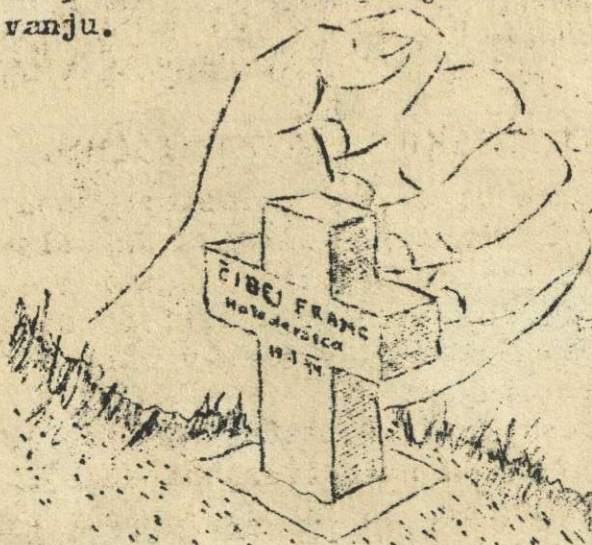
Kramljala sva vso pot in vzpodbujala tovariše na pohodu. Dolga in mučna je bila pot, a v tvoji četi se ni nihče pritoževal in če je kdo omagoval si še bil po leg in mu dal poguma za nadaljno pot.

Franc! Nisi vedel, da zadnjič vzpodbujaš svoje partizane s katerimi si bil res pravi tovariš; nisi bil komandir kot mnogo drugih, ki vse naredijo z vpitjem, ti si znal vse to urediti mirno, brez kričanja. Tvoja partizani so gledali vate z zaupanjem in ponosna je bila tvoja III. četa, saj si bil prvi Titov oficir v celnem bataljonu.

Ko smo zvedeli, da si podlegel rani, ki ti jo je prizadejala izdajalska krogla, so se nam očesa orosila in težko nam je bilo.

Toda ti živiš še vedno z nami, čutimo te in naše pesti se še krepkeje stiskajo in kličejo po naščevanju.

Tov. Stanič

Z A S T A V I .

Vsi smo se skupaj zbrali
zavednih kar nas je,
pozdrav zastavi dali
in vzeli te med se.

Kako smo mi ponosni
Slovenci, kar nas je,
ko vidimo zastavo
kako razvija se.

Predolgo smo trpeli
sovražnikov okove,
s tebojpa smo jih sneli
in gremo v zarje nove.

Veselo ljudstvo gleda,
povsod, kjer vidi Te,
ker dobro se zaveda,
da vrag premagan je.

Slovenskim izdajalcem
se tresejo noge,
ker Tebe so prodali
sovražniku v roke.

Tov. Sočan

Pred mladinskim kongresom.

1. februarja letos se bo sestel na osvobojenem ozemlju drugi kongres antifašistične mladine Jugoslavije. Na tem kongresu bodo prisostvovali delegati zavedne mladine vseh narodov Jugoslavije, kateri se danes bore proti največjemu sovražniku človeštva-nemškemu fašizmu in njegovim domačim slugam.

Zbrana na II. kongresu, antifašistična mladina Jugoslavije lahko s ponosom gleda na ustvarjeno delo, zavedajoč se, da težke žrtve katere je ona doprinesla v borbi za svobodo niso bile zaman ter že danes kažejo sadove.

Antifašistična mladina Jugoslavije je doprinesla velik del k vsemu kar smo si priborili do danes. A te narodne pridobitve so ogromne. Dosegli smo, da se je naša borba razširila v množično narodno-osvobodilno gibanje, tako da danes šteje naša vojska okrog tristo tisoč borcev, kateri pod modrim vodstvom svojega vrhovnega komandanta, prvega maršala Jugoslavije tov. T I T A korakajo s čvrstim korakom h končni zmagi. Dosegli smo tudi, da imamo svoj veliki osvobojeni teritorij na katerem živi narod svobodno in kjer se že sedaj pričinja organizirati novo življenje. Na drugem zasedanju AVNOJ-a je oblikovana vlada s tovarišem Titom na čelu, katere je priznana od vseh zavezniških narodov kar pomeni, da je begunska jugoslovanska vlada popolnoma razkrinkana in od vseh zavržena; na tem zasedanju je izglasovan tudi o dlok o novi federativni Jugoslaviji v kateri ne bo več tistega tlačanja in zatiranja kot v prejšnji stari Jugoslaviji. Torej, ustvarjeno delo je ogromnega pomena za vse jugoslovanske narode. Za njegovo ustvaritev je dalo svoja življenja ogromno število mladine, v prvi vrsti komunistična mladina Jugoslavije (SKOJ), katerih člani so šli vedno prvi, dajajoč ostalim zgled kako se je treba boriti za svoj narod in za svobodo.

Zbrana na drugem kongresu bo antifašistična mladina Jugoslavije lahko ugotovila, da so mnoge težke naloge, ki jih je ona prevzela nase, z uspehom uresničene, toda sovražnika moramo dokončno zatreti in potem nanes to starega in gnilega postaviti novo, na trdnih in zdravih temeljih obstoječo Jugoslavijo. Zaradi tega so še težke naloge mladine v bodočnosti, ker po končni zmagi bomo morali izgraditi novo demokratično Jugoslavijo, izgraditi novi svet v katerem ne bo več trpljenja in izkoriščanja.

Pomen drugega kongresa antifašistične mladine Ju

goslavije je v tem, da pripravi mladini za te nove težke naloge, katere jo čakajo v bližnji bodočnosti.

Tov. Mimi

ZIVELA ANTIFASISTIČNA MLADINA, PONOS IN NADA NARODOV
JUGOSLAVIJE.

Odlomek iz tovariškega razgovora

"Hm! Stvar pravzaprav ni tako enostavna, dragi prijatelj, kakor bi jo ti predstavljaš. Sicer se pa sam dobro zavedaš svojega položaja, samo ne konvenira ti, da bi stvari postavil na pravo mesto, ker bi s tem bilo prizadeto tvoje osebno udobje in ugodje. Poznam dobro to pesem...." zamrmra tovariš J. skozi zobe in kri mu zalije suho in izmučeno lice.

"A ti vse preveč kompliciraš; za tebe je vse problem; ti bi vse rad rešil samo s suhim razumom. Dovolj mi je tega "to je prav, to ni prav". Dve leti sem že v borbi in mislim, da sem si zaslužil malo osebne prostosti ter z njo vsaj malo tistega uživanja in zadovoljstva, ki mi ga je doslej, žal, nedostajalo. Sicer pa, dragi tovariš, ni mogoče čustva ukalupiti v razumarsko znanstvene obrazce, ljudje smo vendar iz krvi in mesa," mu odvrne suho tov. M. — in zamahne z roko, kakor da bi hotel reči: "To je mlatva prazne slame".

"No, dobro!" nadaljuje tov. M. - pa kratki pavzi. "Ako smatraš za nujno, da se mi tu v partizanih gremo aske-
te, živeče v strogosti brez vina, žensk, zabave in vsega,
...potem se s teboj nikakor ne morem strinjati. Čeprav
si učen in cenim tvoje znanje, izkuštvo in poznavanje
ljudi, vendar se mi zdi, da v tem slučâju pretiravaš
in želiš napraviti iz mladih partizanskih funkcionar-
jev brezkrvne mumije, katerih pogled, misel in srce so
vedno obrnjeni le v eno smer. Oprosti tovariš, ali to je
nemogoče. In prav zato, ker je nemogoče, ne moreš smatra-
ti za slabost, skor običajno praviš - za moje negativno
nagnenje do tovarišice L. -, ki jo iskreno ljubim, ki je
postala del mojega življenja, ki me dviga in vzpodbuja
k delu, k novim naporom, če že nočeš - k junaškim podvi-
gom...."

"Čakaj tovariš, odšel si predaleč.... Ne mislim
pridigovati asketizma, niti mi ne gre za nežive mumije.
"Ne smeš pozabiti na tisto, kar je poglobitna stvar v na-
jinem razgovoru, namreč, da smo mi danes v borbi, v težki
krvavi borbi, kateri moramo podrediti vse telo in dušo,
misli in čustva. Vsak naš postopek, ki bi škodoval, ali
nas oviral v tej borbi, bi bil težek zločin. Zato mora-
mo biti čestokrat neizprosni proti samemu sebi, boriti
se s samim seboj. Odlično te poznam in vem, da si bil
vedno vzor borca, komunista. Prav zato sem siguren, da boš
znan izvojeovati tisto borbo, ki se v tem trenutku odi-
grava s toliko silovitostjo v tvoji duši, borbo, ki jo
čestokrat težja od one na bojnem polju. Zavedaš se, bol
je kot kdo drugi - o tem sem prepričan - vseh neugodnih
in kaznivih posledic tvojega odnosa s tovarišico L. -
za naš pokret. Poglej samo, ti si njen komandant... Tega
ne smeš nikoli pozabiti. Trpi tvoja avtoriteta... pomis-
li na tvoje partizane, ki te ljubijo, ki se ti divijo...

kaj poreko...Naposlled-ali ne daješ stem najboljši material in orožje v roke sovražni propagandi, ki budno pazi na naše morale in obnašanje? Ti osebno imaš najidealnejše pobude, toda dejstva, ki sem ti jih navedel so nepobitna. Poleg tega vidim v tvojem odnosu nekaj nezdravoga, bolečnega, kar tvoje osebnost cepi na dvoje, odvrta del tvojih misli in energije od onega, kar je v tem trenutku za nas poglavitno, a to je naša borba.

Tako nepristno in neprepričevalno zvenijo tvoji ugovori češ, da ti daje poleta za junaške podvige in ne vem kaj še vse...Glej, mi realni ljudje postajamo tako sanjači, sentimentalne devče, kakor junaki iz tistih zaljubljenih viteških romanov, ki vzdihujejo pred svojimi ljubicami: "S tvojim imenom na ustnih grem rad v smrt." Ne zamori in vzemi tega za žalitev! Vendar je to nane tako smešno kakor tisti verzi mojega nekdanjega starega profesorja, ki sem jih čital še v gimnaziji: "Ljubezen je raj, ljubezen je osebaj". Daj zbudi se! Saj si vendar borec in ne romantični vitez in sanjač, ki ni za nobeno praktično delo."

Tovariša sta se spogledala in umolknila. Pogled tov. M.--je blodil v daljavi, njegov blede mršavi obraz se je še bolj podaljšal in dobil nek krčovit izraz. Prijateljeve besede so se zarile globoko v dušo. S težkim naporom je skušal "razumno" urediti svoje notranje življenje in ga uskladiti z interesi pokreta, kateremu je tako nesebično oddan.

"Dobro, kaj pa naj storim? Zdi se mi, da sem v pragozdu nerazrešljivih problemov. Samo misel, da bi nji zadal bol, me spravlja v obup. Zdi se mi, da je mogoča samo ena rešitev: žrtv...."

"On, nikar tako, prosim te! Prepusti to meni, sigu

ren sem, da bom našel najprimernejšo rešitev. Mislim, da si uvidel, da tako ne gre dalje. Ti pojdeš na eno stran, ona na drugo. Z njo sem o tem že govoril. Boš videl, da bosta oba zadovoljna, a kar je najvažnejše, s tem koristi ta stvari, kateri sta se oba posvetila. Saj to je samo začasno in misel, da se hitro približuje dan sestanka, daje nam novega poleta".

K.

Partizanski jezdec Marlin

Živimo v časih, ko vsak stremi za tem, da si napravi življenje čim bolj udobno, glede na to, da čim manj trpi.

Tako tudi pri nas partizanih. Danes že nismo zadovoljni s tem, da lahko hodimo podnevi, da živimo po vaseh, da imamo mule, splah, da se nam je življenje že precej izboljšalo. Vsak gleda že nato, da če se le more, se č besni na konja, ali kaj sličnega in da jaše. Posledica tega je, da včasih kdo, ki ni strokovnjak v teh stvareh, do živi neprijetne stvari.

Zadnjič, ko smo bili v zasedi ob neki cesti, kar naenkrat zagledamo prihajati po cesti neko čudno prika zen. Na majhnem konju je jezdil zajeten možak in dolge noge so se mu vlekle skoro po tleh. Konj se mu je kar iz gubil med nogami, videla se je samo glava, ki je žalostno kimala pod režo mogočnega jездеca.

Ob prvem pogledu sem mislil, da se je pojavil in od mrtvih vsta Martin Krpan. Ko pa je prišel bliže, sem videl, da je to zastopnik divizijske kulture, ki si je privoščil to udobnost in zajezdil konjička. Seveda kulturniki morajo povsod dati zgled.

Moško je jezdil mimomajas, deleč pozdrave kot Napoleon pri kronanju. Brez nezgode je prejezdil del ceste pod našo nasedo (konj se je sicer nekajkrat spotiknil, toda zvezil je brez nezgode), ali čaka! ga je trda preiskušnja. Pred sabo je imel strahob, katerega je bilo treba premagati. Jezdec je pokazal vso pripravljenost, da to izvrši, odločno je pogledal konja, toda slednji ni kazal preveč volje. Na eni strani si videl odločno pripravljenost, na drugi strani pa skrajno malomarnost. Po slednjem tega je bila, da je naskok prešel tik pred ciljen. Toda to še ni bilo vse. Ko je konj obstal, kot bi hotel izjaviti, da ni več bencina, mu je pod Martinovo težo spodrsnulo in pričel se je bojeviti na življenje in smrt. Šlo je zato, ali bo prvi na tleh jezdec, ali konj. Izgledalo je, da bo konj, ker jezdec je še itak stal z eno nogo na tleh. Ali konj, kateri je prosto kazal čudovito malomarnost, s tem sedaj ni soglašal. Intero se je z nekaj koraki umaknil na boljši teren in posledica tega je bila, da je jezdec v vsej svoji dolžini premeril pokorišče bitke. Krasen prizor. Jezdec je nemočno ležal na tleh, eno nogo je imel v stremenu na konja, ki ga je pomilovalno gledal, kot da bi hotel reči: "Moje sožalje!" Umetniki bi temu rekli "tinožitje". Toda to tinožitje je prekinjal gromki smeh partizanov v zasedi.

Končno se je jezdec pobral in z gesto češ "hej mora biti" zajahal konja ter odjahal kot "znagovalec", spremljan po bučnem smehu partizanov v zasedi.

V londonski kavarni

V Londonu, v kavarni sta sedela dva stara "preizkušena voditelja" jugoslovanskih narodov ter ob dišečih smotkan in beli kavi reševala pereča vprašanja "njihove" bodoče Jugoslavije.

Možakarjena je pet curkoma lil po mastnih lincin ko sta študirala novo metodo izkoriščanja bodoče Jugoslavije.

"Metoda anestavne kraje pri vladinen koritcu" pravi prvi "se ne bo več obnesla, kar se je to nšivo ljudstvo v tej vojni precej naučilo".

"Da, da" žalostno kima drugi. "Najti bo treba nekaj novega, da se naše že itak "skromno" življenje, še bolj ne poslabša".

"Treba bo uporabiti še večjo silo" de prvi, "ako bomo hoteli to sodrgo krotiti. Kaj če povabimo še Italijane, da pristavijo majhen piskerček".

"Joj, joj" de drugi, ki je bil pri branjenju "narodnih" interesov bolj nepopustljiv, "kaj bo pa potem nam ostalo?"

"E, nič ne de, ljudem naložiti nove davke, pa bo šlo".

"Toda saj je bilo že preje v Jugoslaviji vse obdavčeno in sedaj bomo morali temu pridružiti še stroške našega požrtvovalnega dveletnega dela. Kaj pa naj bi še obdavčili?"

"Kaj če bi obdavčili vodo in zrak?"

"E, bo že kako. Glavno, da zajahamo konjička, potem ga bomo že kako krotili."

"Nekam čudno ozračje je postalo tudi tukaj", zaupno pristavi prvi. "Nič kaj več nam ne zaupajo in ne verjamejo".

"Imam občutek, kot da bi hodil po ledu, ki poka".

"Da, da. Vse to je delo tistih ljudi, ki so nam bili že v Jugoslaviji nevarni. Še premalo smo jih zapirali in pobijali. Vidiš, sedaj pa hujskajo narod na nas, — na nas, ki smo vedno delali za procvit naroda."

"Kaj hočeš, nehvaležnost je plačilo sveta. Se še spominjaš prijatelj, vseh trudapolnih sej in uradnih poti, ki smo jih naredili? Če pa smo si pri tem zaračunali skromno odškodnino, nam pa to danes očitajo. In potem, ko je bila vsa naša gigantska borba za rešitev državnih zakladov zaključena, ko smo z njimi s težavo odleteli v Anglijo, da od tu branimo narod in se dan za dan izpostavljamo, da nas pri tem na zadene kap, za vse to danes žanjemo samo nehvaležnost."

"Bo že boljša" je tolažil drugi, ki ga je pogovor že utrudil. "Boš prišel zvečer na banket, to zelo veselo."

"Ne, ne morem, sem truden še od sinoči... če pa te jutri povabiš na golf."

"Velja!"

In z obrazom zgaranih ljudi, kateri vse sile posvetijo za procvit naroda ter zato žanjejo samo nehvaležnost, sta se državnik dvignila in počasi odšla "novin, težkih nalogam" nasproti.

Med tem pa po vsej Jugoslaviji divjajo ljute borbe, gore mesta in vasi in tisoče najboljših sinov daje življenje za novo Jugoslavijo, Jugoslavijo v kateri ne bodo vladali več taki brezvestni vanpeži, za svobodno Jugoslavijo v kateri ne bo izkoriščanja človeka po človeku in naroda po narodu.

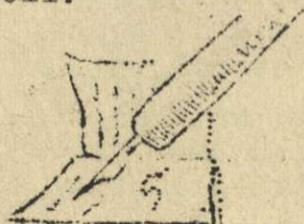
Tov. Izток

Ali že veste,

da so brigadni in divizijski kulturniki iznašli nagradno tekmovanje, seveda - brez nagrad.

da sta se v naši brigadi poročila tov. Marko in tov. Elka in da bi si omogočila poročno potovanje, sta se prijavila k divizijskem potujočem gledališču.

da bi tov. Strela najraje "večno" ostal v šoli.

-----ooo-----

Iz uredništva

Za zadnja nagradna vprašanja je bilo veliko zanimanja in dobili smo precej pravičnih in nepravilnih rešitev. Za prvo nagrado 50 cig. je žreb odločil tov. Elko, članico divizijske igriške skupine. Za rešitev drugega nagradnega vprašanja pa je žreb odločil tov. Skrijanca.

Rešitev nagradnih vprašanj:

Skrijanc je najboljši računar zato, ker je namesto 200 božičnih paketov naštel samo dvajset paketov.

Edendant Rudar je kretitelj zato, ker je za božič v bojazni, da mu bo zmanjkalo vina, prilil primerno količino vode.

Najdebolejšo glavo v brigadi ima brig.intendant Marko, baje okoli 65 cm.

Uredništvo lista se za poslano dopise vsem parti zenom najlepše zahvaljuje in jim daje priznanje, ker ve v kako težkih okoliščinah je bilo to pisano.

-----ooo-----

Za bistre glave:

stolp.

A
A A A
A A A A G
G E E E G
I I I K K
K K L L L
M M M M M
N O O O O
O P P P P
R S S V V

1. Samoglasnik.
2. Prva žena.
3. Ptica.
4. Veliki ruski revolucionar.
5. Geometrično telo.
6. Itica.
7. Posoda.
8. Itrič.
9. Mesto na Ješkem.
10. Vas na Goriškem.

Po sredi navzgor čitaš ime in priimek slovenskega pisatelja.

Magični kvadrat.

A A D D
I I M M
O O R R
R R U U

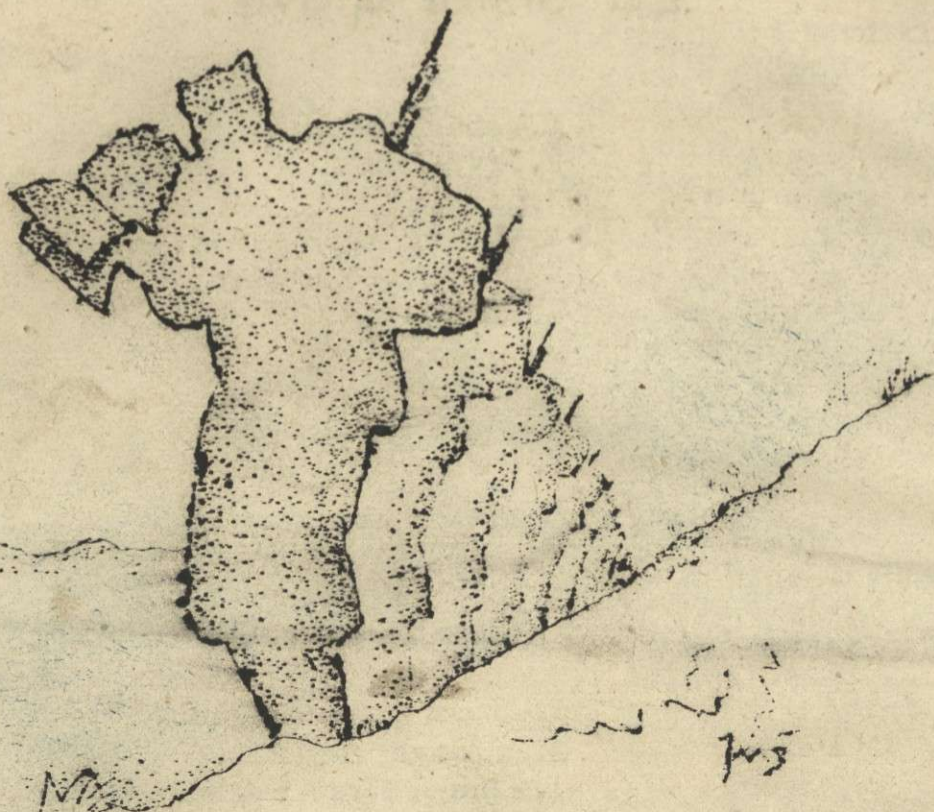
1. Komandant brigade.
2. Zanimivo dejanje.
3. Žensko krstno ime.
4. Država v Aziji.

P O S E T N I C A .

J A N K O D O V E C .

a-e

Kakšno funkcijo ima ta partizan.

Ko prebereš ta list,
ga podaj naprej
in v čast si šteje,
da nisi egoist!

IZDELALA TEHNIKA III. SNOUB "IV. GRADNIKA".
